

Το φετίχ της διαφορετικότητας του «εγώ»

«Cyprus Avenue» του Ντέιβιντ Άιρλαντ σε σκηνοθεσία Πάρι Ερωτοκρίτου

Της Νόνας Μολέσκη

Ο χώρος όπου στέγασε την παραγωγή του «Cyprus Avenue» η Fresh Target Theatre Ensemble είναι σκληρός και δυστοπικός «από μόνος του». Δίνει την αίσθηση του εγκαταλειμμένου κελύφους κάποιου μεγάλου και άσχημου πλάσματος, ταυτόχρονα όμως σαν να αποζητά έναν καινούργιο κάτοικο που θα γεμίσει το χάσκον κενό του. Πριν από κάποια χρόνια (ο χρόνος κυλά με εναλλασσόμενες ταχύτητες τελευταία, μια περνά πολύ αργά, μια εκπληκτικά γρήγορα, δεν το έχετε προσέξει;) ο χώρος αυτός είχε γεμίσει με τα κόκκινα και τα μαύρα δυσοίωνα και γοητευτικά μηνύματα των έργων του Σταύρου Αντωνόπουλου. Τώρα μεταμορφώθηκε από τον Πάρι Ερωτοκρίτου σε θεατρικό.

Τα δύο κάθετα ξύλινα δοκάρια, βρισκόμενα πολύ κοντά το ένα στο άλλο, κι οι εφραπτόμενες σ' αυτά μεταλλικές κάθετες μπάρες (σκηνικά Λυδίας Μανδρίδου, Στέφανης Μουρούζη) περιόριζαν τον σκηνικό χώρο και το ορατό οπτικό πεδίο, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα τον λειτουργικό ρόλο της δημιουργίας της αίσθησης αδιεξόδου, παγίδευσης, στενόμυαλης αντίληψης της πραγματικότητας. Το χαμηλό πατάρι ενδυνάμωνε την ατμόσφαιρα του εγκλωβισμού, οι προβολές στο πάνω μέρος του οπτικού πεδίου μεγάλωναν την ένταση.

Ο σκηνοθέτης τοποθέτησε το κεντρικό πρόσωπο του έργου σε μια καρέκλα μπροστά στην καθισμένη στην πρώτη σειρά των θεατών Ψυχοθεραπεύτρια, έτσι ώστε το κοινό να παρακολουθεί «μαζί μ' αυτήν» όλες τις διακυμάνσεις των σκέψεων και των συναισθημάτων του «συνεντευξιαζόμενου» και να μπορεί να κρίνει την κάθε άτάκα και την κάθε έκφραση προσώπου του ηθοποιού ως προς τη σωστή τονικότητα. Ο Βαρνάβας Κυριαζής άντεξε τη δοκιμασία της απόλυτης εστίασης της προσοχής των θεατών πάνω του και αποδίδοντας με θαυμαστή μαεστρία την ψυχολογική αλήθεια ενός τυπικού hater σε μια θανάσιμη εμφύλια διαμάχη και στηρίζοντας το στιλιστικό γκροτέσκο της τραγικής φάσας του Ντέιβιντ Άιρλαντ. Μ' ένα κείμενο γεμάτο εμμονικές φραστικές επαναλήψεις, με κίνηση μειωμένη στο ελάχιστο, ο Κυρια-

ζής, οι συνάδελφοί του Λένια Σορόκου, Μαρία Φιλίππου, Κωνσταντίνος Δημητρίου, Ντέμπορα Οντόγκ και ο σκηνοθέτης τους Πάρι Ερωτοκρίτου δούλεψαν με λεπτότητα και αποτελεσματικότητα.

Το έργο του βορειοϊρλανδού Ντέιβιντ Άιρλαντ εντυπωσιάζει με την αμφισημία των χαρακτηριστικών του. Είναι γεμάτο με αναφορές σε συγκεκριμένα γεγονότα της ιστορίας της Ιρλανδίας, με τοπωνύμια, με ονόματα ντόπιων πολιτικών παραγόντων, ωσάν να πρόκειται για ένα μνημείο εντοπιότητας και ωσάν να απευθύνεται μόνο σ' ένα ενημερωμένο κοινό, που ψήθηκε μέσα στο θέμα και που ξέρει όσα ξέρει ο ίδιος ο συγγραφέας. Από την άλλη όμως, το έργο του Άιρλαντ αποτελεί ένα διαχρονικό, διαπολιτισμικό μοντέλο, λειτουργεί ως μια αλγεβρική φόρμουλα, όπου τα χ και τα ψ της μπορεί να γεμίσουν με οποιοδήποτε ιστορικό, ιδεολογικό περιεχόμενο, φτάνει να

τηρείται το νόημα του αδιεξόδου του εμφύλιου μίσους.

Οι ηλεκτροφόρες διαχωριστικές γραμμές μεταξύ θρησκειών, εθνικοτήτων και ιδεολογιών κατακερμάτισαν και κατακερματίζουν πολλές κοινωνίες, το φετίχ της διαφορετικότητας του «εγώ» από τον «άλλο» γοητεύει, μεθάει, τρελαίνει εκατομμύρια ανθρώπων. Ένα μεγάλο μέρος της ανθρωπότητας βρίσκεται ακόμα σ' εκείνο το στάδιο όπου η βασανιστική αναζήτηση ταυτότητας δεν βρίσκει άλλους δρόμους εκτός από την άγρια άρνηση της ταυτότητας του «αντιπάλου», από την επιθυμία της εξόντωσής του. Κι ας είναι το Cyprus Avenue απλώς μια ονομασία μιας συνοικίας στο Ανατολικό Μπέλφαστ, ίσως ο τίτλος του έργου ήταν αυτός που τράβηξε την προσοχή του Πάρι Ερωτοκρίτου, αλλά το ενταγμένο στην ηχητική εισαγωγή της παράστασης κυπριακό μοτίβο ήταν- δυστυχώς!- δικαιολογημένο μέσα στο γενικό νοηματικό πλαίσιο του έργου.